

Vakinhoudelijke voorbeelduitwerking keuzevak

Zorg en welzijn

Assisteren in de gezondheidszorg

Deze vakinhoudelijke uitwerking is in opdracht van de Stichting Platforms Vmbo en met financiering van het Ministerie van OCW in het kader van het projectprogramma Nieuw VMBO ontwikkeld en gereviseerd door een team van docenten en vakinhoudelijke specialisten.

De voorbeelduitwerking heeft geen officiële status en is alleen bedoeld om docenten een goede indruk te geven van hoe het keuzevak geïnterpreteerd kan worden om tot een zinvolle en werkbare uitwerking ervan te komen in onderwijs en schoolexaminering.

De vakinhoudelijke uitwerking is gebaseerd op het landelijk vastgestelde examenprogramma voor dit keuzevak (o.a. te vinden op www.platformsvmbo.nl). Het examenprogramma is door het ontwikkelteam uitgewerkt in zo toetsbaar en in het onderwijs herkenbaar mogelijke onderdelen.

De inhoudelijke verwantschap van dit keuzevak met kwalificaties, keuzedelen en certificaten in het mbo is vastgesteld door de Toetsingskamer van SBB.

De nieuwste versie van deze vakinhoudelijke voorbeelduitwerking is altijd te vinden op www.platformsvmbo.nl.

Aan deze vakinhoudelijke voorbeelduitwerking kunnen geen rechten worden ontleend.

Versie 1.1
16 december 2019

© Stichting Platforms Vmbo

K/ZW/7 Assisteren in de gezondheidszorg

Ontwikkelaar	Petra Hondeveld/ Connie den Boer/ Hilde Hoving
Versie	1.1
Datum	16-12-2019

Taak

Ondersteunende handelingen verrichten in de gezondheidszorg, gegevens verzamelen en gezondheidsadviezen geven.

In dit keuzevak maak je kennis met de assisterende beroepen in de gezondheidszorg, nl doktersassistent en tandartsassistent. Je houdt je bezig met de volgende taken van een assisterende;

- front office werkzaamheden
- zorgdragen voor de praktijkomgeving, hulpmiddelen en apparatuur
- gegevens verzamelen van een klant volgens protocollen
- adviezen geven over de gezondheid van patiënten
- voorlichting geven over mondhygiëne

Omdat je een aanspreekpunt bent voor klanten c.q. patiënten ligt de nadruk in dit keuzevak bij de communicatieve vaardigheden en het tonen van empathie.

Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.

K/ZW/7.1 Deeltaak: Front office werkzaamheden verrichten in een gesimuleerde praktijk.

De kandidaat kan front office werkzaamheden verrichten in een gesimuleerde praktijk. Hierbij moet de kandidaat beschikken over goede communicatie- en gesprekstechnieken. Ook moet de kandidaat urgente situaties kunnen inschatten en daarop handelen.

Eindtermen

De kandidaat kan:		BB	KB	GL
1	een vraag aannemen, verhelderende vragen stellen en toetsen of de vraag goed begrepen is	x	x	x
2	de vraag verwerken door notities te maken en de klant te verwijzen	x	x	x
3	afspraken inplannen op basis van urgentie in een gesimuleerde situatie	x	x	x
4	in een gesimuleerde situatie met emoties van anderen omgaan en de juiste omgangsvorm kiezen	x	x	x

De volgende professionele kennis en vaardigheden uit het Kernprogramma Zorg en Welzijn zijn op deze deeltaak van toepassing:

- A1, A2, A4 t/m A6
- B2a, B6 t/m B9, B12 t/m B14

Uitwerking

K/ZW/7.1.1 een vraag aannemen, verhelderende vragen stellen en toetsen of de vraag goed begrepen is

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	communicatie- en gesprekstechnieken toepassen	x	x	x
2	de telefoon beantwoorden	x	x	x
3	een patiënt te woord staan aan de balie	x	x	x
4	actief en passief luisteren	x	x	x
5	open en gesloten vragen stellen	x	x	x
6	doorvragen	x	x	x
7	formeel taalgebruik toepassen	x	x	x

K/ZW/7.1.2 de vraag verwerken door notities te maken en de klant te verwijzen

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	rapporteren	x	x	x
2	zorgen voor een objectieve rapportage	x	x	x
3	de patiënt naar de juiste zorg verwijzen	x	x	x
trefwoorden; email, notitieformulier, eerstelijnszorg, tweedelijnszorg				

K/ZW/7.1.3 afspraken inplannen op basis van urgentie in een gesimuleerde situatie

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	een agenda beheren	x	x	x
2	herkennen van levensbedreigende situaties	x	x	x
3	herkennen van ziekteverschijnselen waarbij een arts noodzakelijk is	x	x	x
4	het belang van een triage benoemen		x	x
trefwoorden; digitale agenda, ademhaling, hart, uitvalsverschijnselen, vitale functies, kans op schade				

K/ZW/7.1.4 in een gesimuleerde situatie met emoties van anderen omgaan en de juiste omgangsvorm kiezen

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	adequaat reageren op emoties	x	x	x
2	de 4 basisemoties benoemen	x	x	x
3	omgaan met verbale- en non-verbale communicatie	x	x	x
4	empathie tonen	x	x	x
trefwoorden; boos, blij, bang, bedroefd.				

K/ZW/7.2 Deeltaak: Zorg dragen voor praktijkomgeving, hulpmiddelen en apparatuur.

De kandidaat kan zorg dragen voor de praktijkomgeving, hulpmiddelen en apparatuur. Hierbij moet de kandidaat beschikken over kennis van de hygiëneregels en voorraadbeheer.

Eindtermen

De kandidaat kan:		BB	KB	GL
1	zorg dragen voor een verzorgde ontvangst- en praktijkruimte	x	x	x
2	de noodzaak van een steriele werkomgeving benoemen	x	x	x
3	de voorraad inventariseren en beheren	x	x	x

De volgende professionele kennis en vaardigheden uit het Kernprogramma Zorg en Welzijn zijn op deze deeltaak van toepassing:

- A2, A3, A4, A9, A12, A13
- B6

Uitwerking

K/ZW/7.2.1 Zorg dragen voor een verzorgde ontvangst- en praktijkruimte

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	zorgen voor een schone en sfeervolle ontvangstruimte	x	x	x
2	zorgen voor een schone praktijkruimte	x	x	x
3	hygiëneregels toepassen	x	x	x
4	materialen zorgvuldig opruimen	x	x	x
5	het belang van een schoonmaakfrequentie uitleggen	x	x	x

K/ZW/7.2.2 De noodzaak van een steriele werkomgeving benoemen

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	verschillende producten benoemen ter bescherming van de patiënten	x	x	x
2	verschillende producten benoemen ter bescherming van de zorgverleners	x	x	x
3	het verschil aangeven tussen de soorten schoonmaak; - huishoudelijk schoon - ruwschoon - smetschoon	x	x	x
4	het doel benoemen van steriel werken	x	x	x
5	het verschil aangeven tussen reinigen, desinfecteren en steriliseren	x	x	x
6	het verschil aangeven tussen disposable en non-disposable materiaal	x	x	x
7	het doel van een autoclaaf benoemen		x	x
trefwoorden; micro-organismen, reinigen, steriliseren, desinfecteren				

K/ZW/7.2.3 De voorraad inventariseren en beheren

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	een voorraadbeheer systeem hanteren	x	x	x
2	bestellingen plaatsen	x	x	x
trefwoorden; Excel, ICT mogelijkheden/programma's				

K/ZW/7.3 Deeltaak: in opdracht en volgens protocol gegevens verzamelen van de klant over zijn of haar gezondheid.

De kandidaat kan in opdracht en volgens protocol gegevens verzamelen van de klant over zijn of haar gezondheid. Hierbij moet de kandidaat kennis hebben van protocollen binnen de zorg.

Eindtermen

De kandidaat kan:		BB	KB	GL
1	de functie van protocollen benoemen	x	x	x
2	volgens protocol de lengte, gewicht en buikomvang meten, BMI berekenen en temperatuur opnemen, bloeddruk meten, bloedsuikercontrole aflezen	x	x	x

De volgende professionele kennis en vaardigheden uit het Kernprogramma Zorg en Welzijn zijn op deze deeltaak van toepassing:

- A2, A3, A8, A9, A11, A12
- B7, B8, B13, B14

Uitwerking

K/ZW/7.3.1 de functie van protocollen benoemen

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	uitleggen wat een protocol in de zorg is	x	x	x
2	uitleggen waarom een protocol in de zorg belangrijk is	x	x	x

K/ZW/7.3.2 volgens protocol de lengte, gewicht en buikomvang meten, BMI berekenen en temperatuur opnemen, bloeddruk meten, bloedsuikercontrole aflezen

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	een portabele lengtemeter gebruiken	x	x	x
2	een digitale weegschaal gebruiken	x	x	x
3	een meetlint gebruiken	x	x	x
4	de kenmerken benoemen van; <ul style="list-style-type: none"> - ondergewicht - gezond gewicht - overgewicht - obesitas 	x	x	x
5	een bloedsuikerwaarde aflezen en vaststellen of hij te hoog of te laag is	x	x	x
6	de gevolgen benoemen van een afwijkende bloedsuikerwaarde		x	x
7	een bloeddrukmeter gebruiken	x	x	x
8	een thermometer gebruiken	x	x	x
9	de polsslag meten	x	x	x
trefwoorden; hyper, hypo, diabetes I en II, oor thermometer, digitale thermometer, kwikthermometer, rectaal, axillair, dermaal, oraal, voorhoofd, bovendruk/systole, onderdruk/diastole.				

K/ZW/7.4 Deeltaak: De klant informeren en adviseren over zorg voor de eigen gezondheid in een gesimuleerde omgeving.

De kandidaat kan de klant informeren en adviseren over zorg voor eigen gezondheid. Hierbij moet de kandidaat kennis hebben van de verschillende levensfasen en de daarbij vaak voorkomende ziekten.

Eindtermen

De kandidaat kan:		BB	KB	GL
1	de eerste- en tweedelijnszorg in Nederland benoemen	x	x	x
2	taken en functies van de eerste- en tweedelijnszorg benoemen	x	x	X
3	passend bij de verschillende levensfasen de meest voorkomende ziekten beschrijven	x	x	X
4	kinderziektes herkennen en benoemen	x	x	X
5	de klant informeren over inenting tegen kinderziektes	x	x	X
6	voorlichting geven over ziektepreventie	x	x	X
7	uitleg en instructie geven over vrij verkrijgbare middelen	x	x	x
8	kleine eenvoudige en veel voorkomende medisch-technische handelingen herkennen en benoemen (denk aan: druppelen, wondverzorging, vingerprik)	x	x	x
9	onder verantwoordelijkheid van een leidinggevende uitleg geven over kleine eenvoudige medisch-technische handelingen	x	x	x
10	de klant informeren over (technologische) hulpmiddelen in relatie tot de eigen gezondheid	x	x	x
11	de klant informeren over de functie van het medicijnpaspoort en het belang trouw te zijn aan voorgeschreven medicijnen		x	x

De volgende professionele kennis en vaardigheden uit het Kernprogramma Zorg en Welzijn zijn op deze deeltaak van toepassing:

- A1, A3 t/m A6, A8, A9, A11, A12
- B2a, B6 t/m B13

Uitwerking

K/ZW/7.4.1 de eerste- en tweedelijnszorg in Nederland benoemen

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	uitleggen welke zorg onder de eerstelijnszorg valt	x	x	x
2	uitleggen welke zorg onder de tweedelijnszorg valt	x	x	x
trefwoorden; huisarts, tandarts, fysiotherapeut, maatschappelijk werker, wijkverpleegkundige, specialistische zorg, jeugdgezondheidszorg, CJG				

K/ZW/7.4.2 taken en functies van de eerste- en tweedelijnszorg benoemen

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	taken en functies van de eerstelijnszorg benoemen	x	x	x
2	taken en functies van de tweedelijnszorg benoemen	x	x	x
trefwoorden; diagnose, verwijzing, hulpvraag, specialistisch, intramurale zorg, semimurale zorg, transmurale zorg, extramurale zorg, dagopvang.				

K/ZW/7.4.3 passend bij de verschillende levensfasen de meest voorkomende ziekten beschrijven

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	meest voorkomende ziektes bij verschillende levensfasen beschrijven; <ul style="list-style-type: none"> - baby - dreumes - peuter - kleuter - schoolkind - adolescent - volwassenen - ouderen 	x	x	x
2	toelichten waaruit de behandeling bestaat van vaak voorkomende ziekten	x	x	x
trefwoorden; SOA, eetstoornissen, reuma, Parkinson, diabetes, hart en vaatziekten, depressie, dementie, kanker, welvaartsziekten				

K/ZW/7.4.4 kinderziektes herkennen en benoemen

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	vaak voorkomende kinderziekten benoemen	x	x	x
2	verschijnselen van vaak voorkomende ziekten bij kinderen benoemen en herkennen	x	x	x
3	toelichten waaruit de behandeling bestaat van de vaak voorkomende kinderziekten	x	x	x
trefwoorden; roodvonk, waterpokken, 5 ^e ziekte, 6 ^e ziekte, bof, mazelen, rode hond, oorontsteking, keelontsteking, griep, hersenvliesontsteking, kinkhoest				

K/ZW/7.4.5 de klant informeren over inenting tegen kinderziektes

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	het inentingsprogramma van de rijksoverheid benoemen en toelichten	x	x	x
2	het programma van de inenting benoemen en toelichten <ul style="list-style-type: none"> - DKTP - BMR - Hepatitis B - HIB - Meningokokken - Pneumokokken - HPV 	x	x	x
3	het doel van een inenting toelichten	x	x	x

K/ZW/7.4.6 voorlichting geven over ziektepreventie

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	het nut van een inenting toelichten	x	x	x
2	het doel van ziektepreventie toelichten	x	x	x
3	adviezen geven ter preventie van vaak voorkomende ziektes		x	x
4	hulpmiddelen gebruiken om een voorlichting te geven	x	x	x
trefwoorden; griep, oorontsteking, keelontsteking, koorts, diarree, verkoudheid				

voedselvergiftiging, folder, flyer

K/ZW/7.4.7 uitleg en instructie geven over vrij verkrijgbare middelen

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	vrij verkrijgbare pijnstillers benoemen en toelichten	x	x	x
2	vrij verkrijgbare medicijnen tegen allergieën benoemen en toelichten	x	x	x
3	het verschil aangeven tussen reguliere en homeopathische geneesmiddelen		x	x
4	toedieningsvormen van medicatie benoemen en toelichten	x	x	x
trefwoorden; paracetamol, naproxen, ibuprofen, acetylsalicylzuur, diclofenac, tabletten, neusspray, druppels, crème, homeopathische middelen, oraal, rectaal, nasaal, cutaan, inhalatie				

K/ZW/7.4.8 kleine eenvoudige en veel voorkomende medisch-technische handelingen herkennen en benoemen (denk aan: druppelen, wondverzorging, vingerprik)

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	benoemen hoe volgens protocol te handelen bij; <ul style="list-style-type: none"> - een wond - een drukverband - het druppelen van oor, oog of neus - bloedsuikercontrole d.m.v. de vingerprik - uitspuiten van oren - het aanstippen van wratten - het verwijderen van hechtingen 	x	x	x

K/ZW/7.4.9 onder verantwoordelijkheid van een leidinggevende uitleg geven over kleine eenvoudige medisch-technische handelingen

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	assisteren met het geven van uitleg bij; <ul style="list-style-type: none"> - een wond - een drukverband - het druppelen van oor, oog of neus - bloedsuikercontrole d.m.v. de vingerprik - het uitspuiten van oren - het aanstippen van wratten - het verwijderen van hechtingen 	x	x	x

K/ZW/7.4.10 de klant informeren over (technologische) hulpmiddelen in relatie tot de eigen gezondheid

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	voorbeelden geven van technische hulpmiddelen voor een; <ul style="list-style-type: none"> - diabetes patiënt - slechthorende patiënt - slechtzienende patiënt - oudere - dementerende 	x	x	x
trefwoorden; bloedsuikermeter, insuline pomp, insuline pen, gehoorapparaat, taststok, leefstijlmonitoring, Baxter, domotica en robotica.				

K/ZW/7.4.11 de klant informeren over de functie van het medicijnpaspoort en het belang trouw te zijn aan voorgeschreven medicijnen

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	benoemen welke informatie er in een medicijnpaspoort staat		x	x
2	benoemen wanneer een medicijnpaspoort noodzakelijk is		x	x
3	het belang van trouw medicijngebruik uitleggen	x	x	x

K/ZW/7.5 Deeltaak: Voorlichting geven over mondhygiëne

De kandidaat kan een voorlichting geven over mondhygiëne. Hierbij moet de kandidaat kennis hebben over het gebit en veel voorkomende problemen en oplossingen.

Eindtermen

De kandidaat kan:		BB	KB	GL
1	de anatomie van de tanden en kiezen benoemen	x	x	x
2	veel voorkomende gebitsproblemen herkennen en benoemen	x	x	x
3	mond- en gebitsverzorgende hulpmiddelen herkennen en benoemen	x	x	x
4	trends in mondverzorging benoemen	x	x	x

De volgende professionele kennis en vaardigheden uit het Kernprogramma Zorg en Welzijn zijn op deze deeltaak van toepassing:

- A1, A5, A6, A11, A12
- B18

Uitwerking

K/ZW/7.5.1 de anatomie van de tanden en kiezen benoemen

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	de verschillen benoemen tussen een kindergebit en een volwassen gebit	x	x	x
2	de anatomie van een tand benoemen		x	x
3	de anatomie van een kies benoemen		x	x
trefwoorden; kroon, hals, wortel, glazuur, tandbeen, wortelkanaal, pulpa				

K/ZW/7.5.2 veel voorkomende gebitsproblemen herkennen en benoemen

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	gebtsproblemen herkennen	x	x	x
2	gebtsproblemen herkennen en benoemen; - tandcariës - pulpitis - periodontitis - paradentose		x	x
3	advies geven bij gebtsproblemen		x	x

K/ZW/7.5.3 mond- en gebitsverzorgende hulpmiddelen herkennen en benoemen

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	advies geven bij het gebruik van hulpmiddelen		x	x
Trefwoorden; tandenborstel, elektrisch, handmatig, ragers, tandenstokers, flossdraad				

K/ZW/7.5.4 trends in mondverzorging benoemen

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	beroepen benoemen binnen de mondverzorging	x	x	x
2	veel voorkomende werkzaamheden benoemen binnen de beroepen mondverzorging	x	x	x
Trefwoorden; tandarts, mondhygiënist, orthodontist, preventieassistente, bleken, implantaten, beugels, gebitsprothese.				

Verwantschap mbo

Dit keuzevak is verwant aan de inhoud van de volgende kwalificaties binnen het mbo:

Dossier	crebo	Kwalificatie	crebo	Niveau
Entree	23192	Assistent dienstverlening en zorg	25251	1
Dienstverlening	23189	Helpende Zorg en Welzijn	25499	2
Tandartsassistent	23186	Tandartsassistent	25490	4
Technisch Oogheekundig Assistenten	23040	Technisch Oogheekundig Assistent	25068	4
Apothekersassistent	23178	Apothekersassistent	25471	4
Doktersassistent	23180	Doktersassistent	25473	4

Dit keuzevak is verwant aan de inhoud van het volgende keuzedeel:

Keuzedeel	ID Code	Certificaat
Orthodontieassistent	K0167	x
Specifieke doelgroepen voor de apothekersassistent	K1109	
Bereiden van aseptisch handelen	K0009	x
Intra- en transmurale zorg	K0157	X
Bijzondere doelgroepen TA	K0143	
Chirurgie in Tandheelkunde	K0144	
Farmaceutische Patiëntenzorg	K0037	
Eerstelijns- en ketenzorg	K0287	
Geneesmiddelenkennis	K0043	
Medisch technische handelingen	K0163	